

HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024

Teema: Sisäinen turvallisuus

Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen, Poliisihallitus

Taloudellinen näkymä

Valtion talousarvioehdotus vuodelle 2024

Poliisitoimen toimintamenojen taso vuonna 2024 on yhteensä noin 942 milj. euroa, määrärahat nousevat kumulatiivisesti kehyskauden loppuun mennessä. Vuonna 2027 poliisitoimen toimintamenojen taso on noin 1 mrd. euroa.

Vuoden 2024 talousarvio ja hallitusohjelma sisältävät poliisin kannalta myönteisiä panostuksia sisäiseen turvallisuuteen, lisäksi hallitusohjelma varmistaa poliisille mahdollisuuden pitkäjänteiseen suunnitteluun.

Hallitusohjelmassa ja vuoden 2024 talousarvion toteuttamisessa korostuu erityisesti rikostorjunta ja hallitusohjelma sisältää useita rikostorjunnan tehostamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Osa toimenpiteiden toteutuksesta edellyttää lainsäädäntömuutoksia, osa on toteutettavissa poliisin sisäisiä toimintaprosesseja kehittämällä sekä kohdentamalla operatiivisen toiminnan lisäresurssia tietojohdoisesti.

1000 €	2024	2025	2026	2027
26.10.01. Poliisitoimen toimintamenot	942 405	965 148	989 098	1 010 598

Sisäinen turvallisuustilanne

- Suomen turvallisuustilanne on yleisesti ottaen vakaa ja ihmisten turvallisuuden tunne sekä luottamus poliisin ovat edelleen korkealla tasolla.
- Sisäiseen turvallisuuteen vaikuttaa kuitenkin ilmiöitä, joiden kehityskulkuun poliisin tulee ajoissa, vahvasti ja päättäväisesti puuttua:
 - **Hybridi:** Venäjän hyökkäyssota on vaikuttanut suoraan ja välillisesti Suomen turvallisuusympäristöön ja viranomaisten varautumiseen. Poliisi kerää hybriditilanteesta havaintoja koko henkilöstöllään. Viimeisimpänä esimerkkinä poliisi (KRP) on aloittanut esitutinnan Suomen ja Viron väliseen vedenalaiseen kaasuputkeen kohdistuneesta teosta, jota tutkitaan törkeänä tuhotyönä.
 - **Terrorismi:** Terrorismin uhka osana hybridivaikuttamista tai ideologisista lähtökohdista motivoituneena on keskeinen yleiseen turvallisuustilanteeseen vaikuttava tekijä.
 - **Nuorisorikollisuus ja katujengit:** Nuorten epäilyksi tekemät ryöstöt ovat lisääntyneet alkuvuodesta 2023 lähes 40 prosentilla ja pahoinpitelyrikokset noin neljänneksellä viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Nuorten vakava rikollisuus linkittyy myös osin katujengeihin.

Hallitusohjelman ja budjetin erityispainopisteet 1/4

Esitutkintaprosessi

Käynnissä on useita toimenpiteitä suurten juttumäärien hallintaan ja tutkinnan turvaamiseen sekä laadun parantamiseksi. Rikosten esikäsittelytoimintaa yhdenmukaistetaan valtakunnallisesti.

- *tehostamistoimien edellytyksenä usein lainsäädäntömuutos*

Tämän lisäksi poliisi on resursoinut lisää henkilöitä päivittäisrikostutkintaan ja esikäsittelytoimintaan. Työmäärä erityisesti tämänkaltaisten rikosten tutkinnassa on suuri mikä on osaltaan johtanut henkilöstön uupumiseen ja hakeutumiseen muihin poliisin tehtäviin.

- *erityisen suuri merkitys siinä, miten luotettavaksi kansalaiset kokevat poliisin toiminnan*

Hallitusohjelman ja budjetin erityispainopisteet 2/4

Ammattimainen ja järjestäytynyt rikollisuus

Poliisin strategisena tavoitteena on aina ollut huolehtia erityisesti vakavan ja yhteiskunnallisesti haitallisimman rikollisuuden torjunnasta. Poliisi on esimerkiksi kohdentanut saamaansa katujengitorjuntaan suunnattua lisärahoitusta tietoisesti sellaisiin poliisiyksiköihin, joissa tilanne on edellyttänyt välitöntä lisäresursointia. Käytännössä tämä on tarkoittanut pääkaupunkiseudun yksiköitä. Poliisin toiminta on selkeästi tuottanut tulosta.

- *tiedonvaihdon tehostaminen*
- *salaisten tiedonhankintakeinojen käytön turvaaminen ja tehostaminen entisestään*
- *rikostiedustelulainsäädännön valmistelu*

Hallitusohjelman ja budjetin erityispainopisteet 3/4

Nuorisorikollisuus ja väkivaltarikollisuus

Poliisi tulee kohdentamaan nuorisorikollisuuden torjuntaan saamaansa lisärahoitusta (5,0 milj. euroa) ensisijaisesti nuorten rikosten tutkintaan sekä lapsiin kohdistuneiden rikosten tutkintaan, jotka jo lainsäädännön mukaan tulee selvittää kiireellisinä.

- *Tärkeää myös poliisin ennalta estävän toiminnan varmistaminen (Ankkuri)*

Poliisin tehtävänä on nimenomaisesti rikosten estäminen ja selvittäminen sekä häiriöiden estäminen. Poliisin tehtävänä ei sen sijaan ole syrjäytymisen tai päihteidenkäytön ehkäisy, joka kuuluu muiden viranomaisten vastuulle. Poliisin näkökulmasta on tärkeää pitää selkeänä eri viranomaisten toimintavastuut ja keskittyminen oman ydintekemisen vahvistamiseen.

Hallitusohjelman ja budjetin erityispainopisteet 4/4

Muut painopisteet

Verkkorikollisuus/kyber: rikostorjuntaviranomaisten toiminnan tulee vahvistua verkkoympäristössä. Poliisi tarkastelee parhaillaan esimerkiksi tietoverkkoavusteisten rikosten tutkintajärjestelyitä ja kehittää omaa osaamistaan.

Valvonta- ja hälytystoiminta: Kiireellisten hälytyspalvelujen saatavuus ja toimintavalmiusaika säilytetään hyvällä tasolla ja poliisin läsnäolo turvataan koko maassa.

Poliisin erityistoimintayksikkö Karhun kansalliseen ja kansainväliseen toimintavalmiuden kehittämiseen kohdennettu lisäpanostus on nykyisessä turvallisuustilanteessa Suomen sisäisen turvallisuuden varmistamiseksi kriittisen tärkeää. Myönnetyllä lisärahoituksella hankitaan valmiusyksikön suorituskykyä lisäävää kalustoa ja välineistöä.